

Handläggare
Jan Malmberg

Datum
2012-02-01

Diarienummer
KSN-2012-0351

Kommunstyrelsen

Räntederivat som innebär avvikelser från gällande finanspolicy

Förslag

Finansutskottet föreslår kommunstyrelsen att besluta

att godkänna att de åtgärder, som beskrivs under rubriken ”Föredragning” i ärendet, får vidtas

att notera att åtgärderna innebär en tillfällig avvikelse från gällande finanspolicy i fråga om användning av derivat för att hantera ränterisk.

Ärendet

Bakgrund om finansfunktion och upplåning

Kommunledningskontoret säkerställer att kommunen och de helägda bolagen har likviditet i varje stund det behövs. Likviditeten säkerställs genom att dels ha tillgång till checkkrediter dels låna pengar på kapitalmarknaden, undantaget Uppsalahem AB i så motto att de själva får ta upp lån på marknaden.

Kommunledningskontoret har för att klara sitt uppdrag överenskommit med kommunens kontoförande bank om en checkkredit på 1 000 miljoner kronor, kreditlöften hos övriga tre affärsbanker om sammantaget 650 miljoner kronor, satt upp ett svenskt certifikatsprogram om 1 000 miljoner kronor och ett europeiskt program om 150 miljoner US-dollar, vilka ger möjlighet att ta upp lån med löptid upp till ett år, samt satt upp ett MTN-program om 2 000 miljoner kronor, vilket ger möjlighet att ta upp lån med löptid från ett år upp till tio år. MTN står för ”Medium Term Notes” vilket innebär att lån tas upp mot att kommunen ger ut en obligation.

För att kommunicera vår styrka som betalare är Uppsala kommun betygssatta av Standard and Poor´s. Betyget är för närvarande AA+ med positiv utsikt.

Kommunledningskontoret följer likviditeten inom kommun och bolag. Baserat på denna uppföljning, anmälda behov att öka likviditeten och kända förfall i den låneportfölj som redan finns tar kontoret upp lån som dels kan nyttjas för kommunens eget behov dels för bolagens behov. Utlåning till bolagen sker från kommunen där de villkor som kommunen erhåller i sin upplåning överförs till bolagen med ett påslag för att täcka kostnaderna för att upprätthålla marknad och administrera upplåning och lån.

För Uppsala Vatten och Avfall AB, Uppsala Parkering AB och USAB finns en speciallösning baserad på att bolaget bildades utifrån en tidigare kommunal förvaltning, förvärvats från kommunen respektive utgör koncernmoder. Bolag som bildats från kommunal förvaltning har fått ta med sig en skuld beräknad utifrån dess tillgångsmassa och egna kapital. Några lån motsvarande denna skuld fanns inte att identifiera varför kommunen mot revers lånade ut erforderligt kapital till bolaget. På reverserna löper en ränta motsvarande genomsnittsräntan i kommunens låneportfölj med ett påslag om upp till 50 räntepunkter dvs. 0,5 procentenheter. På motsvarande sätt har finansieringen i Uppsala Parkering AB och USAB lösts.

Bakgrund om hantering av ränterisk

De lån som tas upp har en ränterisk. Med ränterisk avses risken att kostnaden för räntebärande skulder ändras i en ofördelaktig riktning vid en förändring av marknadsräntan. För att hantera denna ränterisk kan räntan låsas in från lånets starttidpunkt samtidigt som kapitallöftet vanligen låses på motsvarande tid. Den teknik som används är att ta upp ett lån med rörlig ränta och att byta, ”swappa”, denna rörliga räntebetalning mot en betalning av fast ränta under lånets löptid. Produkten som används för att åstadkomma detta är ett derivat i form av en ränteswap.

De ränteswapar som används har hitintills alltid varit kopplade till ett specifikt underliggande lån och varit sådan som startar när lånet startar och har en löptid motsvarande lånets giltighetstid. Det finns dock andra typer av ränteswapar som inte bygger på en absolut matchning i tid mot ett specifikt underliggande lån. Sådana swapar har dock hitintills inte använts då de dels kräver en matchning mot underliggande låneportfölj dels har uppfattats sakna stöd i finanspolicyn.

Föredragning

Kommunledningskontoret har låtit en extern part analysera kommunens låneportfölj och utifrån gällande finanspolicy komma med förslag på förändringar i portföljen som kan ge bättre ränteutfall, minskad risk i portföljen eller rent av både och.

Inom ramen för gällande finanspolicy finns möjlighet att göra andra typer av ränteswapar än de som hitintills tillämpats. Bland annat finns swapar där starttidpunkten för swopen ligger framåt i tiden, sk framtidsstartade swapar. Denna teknik i kombination med rörliga lån föreslås nu komma att användas på vår liggande portfölj.

Utifrån gällande portfölj och de förväntningar som finns på kapitalmarknaden om hur räntan kommer att utvecklas har följande förslag lämnats från vår externa part:

- utnyttja den låga rörliga ränta som beräknas bestå det närmaste året genom att låta kommande upplåning under 2012 ske till rörlig ränta
- säga upp en gällande swap, om 70 mnkr, med förfall i mars 2013 och paketera om den till en framtidsstartad swap på 170 mnkr som gäller från oktober 2013 till december år 2021. Det underliggande rörliga lånet på 70 mnkr har förfall år 2013 och ett

fasträntelån på 100 mnkr har också förfall 2013. Nya rörliga lån förutsätts att bli upptagna löpande under den tid som swaparna gäller

- köpa framtidsstartade swapar på lån som har förfall under 2013, 215 mnkr där swapen ska gälla till 2021 respektive 260 mnkr där swapen ska gälla till 2020.

I vad mån kan detta uppfattas strida mot vår gällande finanspolicy? Finanspolicyen har skrivningen: "derivatinstrument får endast användas, då det i skuldportföljen finns underliggande finansiell transaktion t.ex. lån, i syfte att förändra räntebindningstiden". Då vi hitintills alltid matchat ett rörligt lån med en motsvarande swap har innebörden av skrivningen i finanspolicyen kommit att uppfattas som att sådan matchning ska finnas på "lånenivå". I det förslag som relaterats kommer det inte att finnas en sådan matchning mellan ett specifikt lån och den framtidsstartade swapen då swapen startar då det nuvarande lånet förfaller.

Det måste dock finnas lån i portföljen som swapen kan verka mot dvs. i skuldportföljen ska finnas underliggande finansiella transaktioner vars räntebindningstid förändras genom swapen. För att detta ska vara uppfyllt måste de lån som tas upp löpande ha rörlig ränta då hela den rörliga delen av skuldportföljen för närvarande är swapad till fast ränta.

Då det förslag som finns gällande förändringar i skuldportföljen kan uppfattas vara ett avsteg från finanspolicyen och hur den hitintills tillämpats föreslås kommunstyrelsen ta ställning till åtgärderna. I vilken mån åtgärderna sedan kommer att genomföras, dvs. hur mycket av förslagen som realiserar, avgörs av kommunledningskontoret utifrån hur marknaden utvecklas och att villkoret om att ha underliggande lån som swaparna kan verka mot uppfylls.

En ytterligare faktor att beakta vid förändringar i låneportföljen är att varje lån som tagits upp har en motpart inom kommunkoncernen. Förändringar i lånevillkoren behöver därför kommuniceras med motparten som ska godkänna de nya villkoren. I de kontakter som tagits med aktuella motparter har framgått att de är positiva till förändringen då det bedöms ge dem en bättre position i marknaden där framförallt den framtida räntenivån låses in på en historiskt låg nivå.

Ekonomiska konsekvenser

Om de transaktioner som föreslås kommer att genomföras helt och hållet sänker det indikativt den förväntade snitträntan i portföljen med tre punkter för 2012, vilket motsvarar en sänkt kostnad med 800 000 kronor. Den genomsnittliga räntebindningstiden ökar från 1,94 år till 3,63 år medan andelen av portföljens lån som har ränteförfall inom ett år ökar från 38 till 41 procent. Förändringen skulle således medföra både en sänkt kostnad och en minskad ränterisk, mätt som genomsnittlig räntebindningstid. Mot denna minskade ränterisk på lång sikt står en ökad ränterisk i det korta perspektivet i form av ökad andel lån med rörlig ränta under 2012.

Kommunledningskontoret

Kenneth Holmstedt
stadsdirektör